

Tomáš Cafourek, Zločin a trest v šestnáctém století z hlediska dobové lidové mentality. Praha, FHS UK 2007, 60 s. + 4 s. příloh

posudek vedoucího bakalářské práce

Tomáš Cafourek pojal svou bakalářskou práci o zločinu a trestu v 16. století jako komentář k Brikcího a Koldínově městským zákoníkům a zároveň jako srovnání těchto pramenů normativní povahy se sedmi vybranými edicemi smolných, pũhonných a popravicích knih. Těžistište práce tvoří pokus o kategorizaci jednotlivých trestných činů, vždy s uvedením konkrétních případů. Ocenit je třeba poměrně bohatou pramennou základnu a dobré formulační schopnosti autora.

V interpretaci a kritické analýze textu se však Cafourek místy dopouští chyb, vycházejících z ahistorického přístupu k minulosti a z nedostatečné teoretické vybavenosti, jež považují za zásadní. Jeho prezentistický postoj vůbec nerespektuje paradigma doby, která myslela jinak než člověk v 21. století. Měřit jednání lidí v minulosti současnou racionalitou, efektivitou a tzv. pokrokem (s. 16) je naprosto zavádějící. Jak mohl středověký člověk nespolehat na působení nadpřirozených sil? Kdyby si autor ujasnil, co se ve středověku rozumělo pod pojmem lid, jaký byl vůbec vztah těch, kdo vytvářeli zákony, k těm, jimž byly určeny, a jak dnešní historikové vymezují lidovou mentalitu, pak by mnohé z uváděných soudních případů nemohl označit za absurdní. Tak například místo podivování se nad tím, že krádež byla ve středověké společnosti považována za těžší zločin než vražda či zabití, bylo namístě takový postoj vysvětlit (s. 30). Vždyť každou dobu je možno pochopit jen z ní samé.

Z tohoto pohledu považují všechny ostatní nedostatky za dílčí. Patří k nim mimo jiné absence závěru, nedopsaného z nedostatku času, výpadek některých bibliografických údajů, či užití v odborném textu neadekvátních žurnalistických vyjadřovacích prostředků („tehdejší mocipáni“ na s. 23). Příliš zeširoka pojatá úvodní pasáž šesté kapitoly, věnující pozornost slovanskému raně středověkému právu (s. 28-31), nekoresponduje s časovým vymezením práce a navíc nutně svádí autora k zjednodušujícímu výkladu.

Celkově lze tedy shrnout, že předloženou bakalářskou práci jinak schopného studenta poznamenal chvat, s nímž byla sepisována, a nedostatečné promýšlení zvolené problematiky. Z uvedených důvodů ji doporučuji hodnotit 29 body.

V Praze 8. června 2007

PhDr. Roman Zaoral
vedoucí bakalářské práce